

Bog anmeldelser:

Ivan Z. Sørensen og Ole Togeby: Omvejene til Pisa

Politiken 28. jun 2001

Alle veje fører til Pisa

Af Søren Vinterberg

Blixens fortælling nr. 1 er kortlagt i et imponerende stykke litteraturanalyse, der vender hver en sten på 'Vejene omkring Pisa'.

Snart fyrré år efter Karen Blixens død i 1962 skyder stadig nye, skarpsindige analyser af hendes værker frem. Også skarpsynede: Efter Bo Hakon Jørgensens doktordisputats sidste år om analysen og forståelsen af én enkelt fortælling ('Drømmerne') følger nu et delvist sidestykke fra to af hans jævnaldrende universitetskolleger.

Ivan Z. Sørensen, 52-årig dansk lektor i Firenze, og Ole Togeby, 54-årig professor i dansk sprog i Århus, kortlægger 'Vejene omkring Pisa' i minutiøse målebordsblade.

Hver en sten langs de veje er hermed vendt og drejet, ikke mindst fordi de to med deres egen titel inddrager 'omvejene': Alle de åbne og skjulte citater, hvorigennem fortællingen diskuterer med alverdens anden litteratur og livsanskuelse. Og d'herrer tørrer virkeligt effektivt op efter fruen.

Alverdens, ja: »Don Juan, Odysseus, Don Quixote, Orlando, Misantropen og Donna Elvira« nævnes og tolkes af bare én biperson, men hertil føjes i fortællingens løb bl.a. »Frankenstein, Alceste, Skt. Josef, Ugolino, Byron, Shelley, Faust, Don Juan, Abraham, Hamlet, Ophelia, Danaë, Skt. Sebastian, Jesus, Potifars hustru, Peter, Apollon og Dafne, Dante og Beatrice« - alle som illustrationer af menneskers forskellige tolkning af egne drifter.

Hertil kommer stribevis af andre allusioner til guder og mennesker, fortællinger og billedkunstværker.

Blixens 'intertekstualitet' består vel at mærke ikke i citater som namedropping eller dannelseskosmetik, men som tilslutning til eller oftere polemik og protest mod de citerede tekster og livstolkninger. Som svar. 'Je responderai', lød ét af hendes mottoer.

Dét er baggrunden for, at et optryk af en fortælling på kun ca. 55 tekstsider svulmer med godt 400 procent mere, når alle 'omvejene' skal med.

'Vejene omkring Pisa' indtager da også på flere måder en særplads: Den åbner hele Blixens forfatterskab som den første af de 'Syv Fantastiske Fortællinger', hun debuterede med.

Men den udfolder desuden efter alle kunstens regler hendes kompositoriske grundskema: rammefortællingen, der igen rummer nye fortællinger, som selv rummer nye osv., efter kinesisk æskesystem - i den inderste æske ligger så nøglen til den yderste - og omvendt.

Billedtekst:

Efterstræbt. En række berømte kunstværker i Toscana og Rom har inspireret Karen Blixen til passager i 'Vejene omkring Pisa', mener Sørensen og Togeby - f.eks. skulpturen af Dafne, der forvandlede sig til et laurbærtræ for at undgå Apollons efterstræbelse (Gian Lorenzo Bernini: 'Dafne', 1625, Galleria Borghese, Rom). - Foto fra bogen

Sørensen og Togeby finder alle nøgler og åbner alle æsker, lærd men ikke søgt. Frugtbart nyt læser de bl.a. i Koranens version af myten om Josef & Potifars hustru, der altså er blandt de inderste æsker her; andre er en skrøne om en adelsmand og en lejemor samt marionetkomedien 'Sandhedens hævn'.

Sidstnævnte har jo leveret hovednøgle til manges opfattelse af hele hendes livs- og skæbnesyn: Med »den gode Gud« som marionetfører skal vi ikke blande os i styringen, men hver i vor rolle holde »Forfatterens idé klar, ja, driv den ud i dens yderste konsekvens«.

Den vulgære og alt for bogstavelige udlægning heraf er den gudfrygtige defaitisme, i bedste fald determinisme. Ham Gud, han er eddermame svær at få smidt ud, også af alskens Blixeniana i tidens løb.

Men Sørensen og Togeby viser med utrættelig energi, at det er myten, der giver mening for disse figurer - ikke mysteriet. Fortællingen, ikke frelsen. Ligesom den frivole forfatterinde selv understregede det (bl.a. i det berømte essay om H.C. Branners 'Rytteren').

F.eks. kalder de konsekvent (selv)indsigtens øjeblik for »anagnorisis« (et aristotelisk begreb for gen- og erkendelse) i stedet for det religiøst associerende »epifani« (åbenbaring), der ellers har været gængs Blixen-terminologi.

Frivol? Baronessen? Ja, Hans Brix anså ligefrem Karen Blixens egen forståelse af 'Vejene omkring Pisa' for »slibrig«. Men det skyldtes nu slet og ret, at professoren ikke havde fattet, at den indlagte historie om lejemorderen er en allegori for, at den gamle, impotente prins har villet have sin unge kone ordnet pr. vikar.

Den pointe fik Brix ellers bøjet i neon af flere, første gang allerede i november 1949 af daværende stud.mag. Bent Mohn, måneder senere af Blixen selv. Brix havde lovet at rette sin misforståelse - men fastholdt den i stedet.

Modtagelserne af fortællingen registrerer denne ultimative Pisa-vejviser selvfølgelig også. Og kan dermed slutte med en polemisk fremstilling af Jan Kjærstads Blixen-kritik.

Hendes rammefortælling med lugteflaskerne passer »for vakkert«, mener nordmanden - men kun fordi han ikke har fornummen Blixens ironi over for sin rammefigur, forklarer Sørensen og Togeby:

Den handlingslammede, ærkedanske grev Schimmelman, der fortæller (næsten) hele historien, er efter alle genvordighederne stadig lige dådløs og dermed uden udvikling, endsige skæbne.

Information, 28. juni 2001

Find det skjulte billede

Ny underholdende bog om Karen Blixen opstøver med en politikrimis metode spor på vejene omkring Pisa

Af Marie-Louise Kjølbye

Under et USA-ophold kom sprogmanden Ole Togeby under vejrs med, at Karen Blixen i den engelsksprogede verden også er en meget kendt forfatter, ikke som dansk forfatter, men som en forfatter, der skrev på engelsk og sejrede ikke mindst i USA. Seven Gothic Tales af en fuldstændig ukendt Isak Dinesen toppede omgående listerne som hele USA's Book of the Month, en succes hun ubesværet gentog senere. Blixen er altså også blandt de allerførste postkoloniale forfattere, der som i dag Salman Rushdie, Tahar Ben Jelloun og Buchi Emecheta har valgt at skrive de vigtigste bøger ikke på deres (lille) førstesprog, men på et meget større andetsprog, hvor de blandt andet fortæller de gamle koloni-imperiers historie fra andre vinkler.

De manglende billeder

Nu har Togeby sammen med en forskerkollega, lektor i Firenze Ivan Z. Sørensen, udgivet bogen *Omvejene til Pisa*, der faktisk finder nye veje i den første af de Syv fantastiske, nemlig *Vejene omkring Pisa*.

For Sørensen og Togeby gik omvejen til Pisa gennem især Uffizi-galleriet i Firenze, som den stærkt maleri-interesserede Blixen besøgte, da hun i 1912 tilbragte et halvt år i Pisa, Firenze og Rom.

»Jeg har altid haft svært ved at se, hvordan et Landskab egentlig saa ud, hvis jeg ikke af en stor Maler har faaet Nøglen til det. Jeg har inderligst følt og erkendt et Lands særegne Natur der, hvor den er blevet mig fortolket af en Maler,« skrev Blixen i 1950 i sit lille essay *Til fire Kultegninger*.

Et citat, som også Blixen-forskeren Charlotte Engberg tog udgangspunkt i i sin fine *Billedets Ekko* fra sidste år, men som Togeby og Sørensen nu med nidkærhed og systematik folder fuldstændigt ud ved i flotte reproduktioner at vise de malerier, som Blixen enten direkte hentyder til eller som blot ligner set-up'et i fortællingens nøglescener.

Bogen indsætter maleriet der, hvor billedet 'mangler' i historien, eller hvor det optræder i ordets form. Det virker særdeles overbevisende, ja chokagtigt, f.eks. at se et billede af godset Lindenberg, der ser ud nøjagtig som billedet i Augustus von Schimmelmans lugteflaske, komplet med elmeallé.

Rasende underholdende

På samme måde opsporer Togeby og Sørensen historiens talrige skjulte citater, som den drilagtige, bibliofile forfatter gør betydningsbærende i historierne. Fanger man dem ikke, går det én nemt som de mest tumpede af Blixens mandlige hovedpersoner, som kun fatter halvdelen af historien. Og det er næsten værre end ingenting. Især er det herligt, at Togeby og Sørensen åbenlyst kan kende et bibelcitater, når de ser ét. Resultatet af deres sporjagt er forbløffende og rasende underholdende: Det er Blixen lagt på sætningsskema, syntaksen blotlagt, tomme pladser krydset af og udfyldt, ethvert spor og indicium omhyggeligt indsamlet, rubriceret og lagt i plasticpose.

Forfatterne forholder sig til især den ældre Blixen-forskning (ved Brix og Henriksen) som en moderne politikrimi til en Peter Wimsey-roman: For elegance og aristokratisk sving med slængkappen sætter parret grundighed; for intuition systematik; for gætterier og biografisme en frygtindgydende og dybt fornøjelig evne til at afkode cifferskrift og finde historiens hemmelige anden halvdel, den uskrevne. For det er jo Blixen-teksternes tomme pladser, der virkelig angriber læserens nysgerighed – her taler tavsheden, som det hedder i *Det ubeskrevne Blad*, en anden nøgletekst, som fængsler vores egen tids Blixen-læsere og -forskere.

Lyder alt dette grusomt skematisk, ja, så kan man jo bare holde sig væk fra bogen. Men Blixenfans bør sgu unde sig selv denne '*Tegn og Tolkning-Blixen*', der er så knap på litterære vurderinger, at man retter sig i stolen, når de flatter sig med denne formulering: »Større kompositorisk kunst findes næppe i verdenslitteraturen.« Nådada. Der hentydes til den voldtægtsscene, som gør hele

VOLDTÆGT – Med Gian Lorenzo Berninis skulptur af Apollon og Dafne hentyder ny Karen Blixen-bog til den voldsscene, som gør hele Blixens '*Vejene omkring Pisa*' forståelig

Vejene omkring Pisa forståelig; som netop er ubeskrevet, men kan rekonstrueres som hvilende eksakt midtskibs i historiens kronologi – og tilmed forklarer det forliste forhold mellem Agnese og Nino, som ellers elsker hinanden.

Blixens erotiske univers

Det sker, at man ryger af i et sving, og nogle af pointerne er selvfølgelig set før. Jeg blev også lidt træt af igen og igen at læse de to mandlige forfattere trampe rundt i, hvilken erotisk betydning det mon kan have, at den indlagte fortællings lejemorder stikker kniven 'tre gange i hjertet' på sit offer... Her ville lidt blixensk økonomi være rart.

Ved at forholde sig bramfrit til Blixens erotiske univers – hendes 'slibrighed' (Brix) – opnår Togeby og Sørensen dog også at formulere præcist, hvad nøgleordene Gud og skæbne kan betyde i det moderne univers, som Blixens jo er: 'Gud' er det givne, man ikke kan slippe ud af, drifterne, ens egen natur. Skæbne er den fortolkning, man vælger på de ydre begivenheder, som følgelig styrer, hvad man får ud af sit grundlæggende potentiale.

Forfatterne argumenterer her overbevisende for, at hovedpersonen Augustus von Schimmelmann ikke når frem til sin skæbnevej, men som mange af Blixens mandlige hovedpersoner forfejler den ved at mistyde de spor, skæbnen spiller ham i hænde. Og dermed også forhindrer en ung far i at spille sin rolle over for sin nyfødte søn...

Frit oversat: Livet er en syntaks, som tildeler hver sin rolle i historien, og kludrer man i det, bliver det hele noget rod. Ikke fordi der kun er én vej, men fordi man må holde sig i bevægelse, ikke kun for at nå til målet, Pisa, men for at gå på vejene omkring.

Sagt og set før, javel, men såre sandt. Og nu altså også med de rigtige billeder!

Ole Togeby og Ivan Z. Sørensen: Omvejene til Pisa. 284 -s. ill., 395 kr. Gyldendal. Udkommer i dag.

Ekstra Bladet 1 juli 2001, Søndag side 25

Bog: Blixomani

Karen Blixen er trivial-litteratur for de intellektuelle

*Ivan Z. Sørensen og Ole Togeby: Omvejene til Pisa. En fortolkning af Karen Blixen 'Vejene omkring Pisa'. 284 sider. Illustreret. 395 kr. Gyldendal
Fire stjerner*

Af John Chr. Jørgensen

- Åh, nej, siger min kone, hver gang jeg kommer hjem med en ny bog om Karen Blixen.

- Hvordan kan de dog blive ved?

Svaret er så enkelt som et par gamle mundheld: Hvor godtfolk er, kommer godtfolk til. Og mer' vil ha' mer'.

Blixen er triviallitteratur for de intellektuelle.

Ved ustandelig at producere nye bøger bekræfter forskerne hinanden i sagens vigtighed og deres egen betydning.

Blixomanien er på den måde et social-psykologisk fænomen.

Men hvis Karen Blixen ikke havde noget at byde på, ville hun selvfølgelig ikke kunne holde til denne stadig mere inderlige dyrkelse.

Vi er nu nået til en detaljeringsgrad, hvor hver enkelt af Blixens fortællinger fortolkes i bøger på flere hundrede sider. Ligesom Bibelen.

Bo Hakon Jørgensen tog sig af 'Drømmerne' i en flot disputats for et par år siden. Nu har to forskere, Ivan Z. Sørensen og Ole Togeby, ved forenede kræfter udfoldet 'Vejene omkring Pisa' på

knap 300 sider. Hvor ender vi henne? Skal Rungstedlundfonden rejse et bogtårn på Karen Blixens grav?

Der er i og for sig ikke noget i vejen med alle disse fortolkninger. De forøger jo vor viden om forfatterskabet. Skulle jeg indvende noget, er det, at læsningerne bliver mere og mere rethaveriske. Som religiøse sekter, der kæmper om den rette forståelse af testamenternes tekststeder.

Sørensen og Togeby demonstrerer med overbevisende stemmeføring, at Blixen i 'Vejene omkring Pisa' indgår i en dialog med en række malere og forfattere. De afmytologiserer Blixens skæbnegreb og sandsynliggør, at historiens mening ikke er, at angeren er vejen til frelse: 'Der må også tro til. Tro på sig selv - og evne til at handle'.

Bogen bærer præg af, at forfatterne sidder hver sit sted i verden og skriver sammen på email: Ole Togeby som sprogprofessor i Århus og Ivan Z. Sørensen som dansk lektor ved universitetet i Firenze. Et 75 sider langt kapitel består kun af fodnoter, som udvider de fodnoter, forfatterne anbringer under Blixens egen tekst, som altså genoptrykkes.

Med malerier. En bizar bog-mixture.

Men det, der står på siderne, er godt nok. Det samme kan siges om store dele af Blixen-forskningen. Baronessen stiller krav, som trækker i begavede folk. Niveaue er ikke hovedproblemet. Nej, det er konsekvenserne af denne intellektuelle lemminge-effekt: Al den øvrige gode litteratur, som kastes til med glemselens støv, mens korpset af litterære arkæologer ligger og finkammer baronessens gravsted.

Litteraturforskeren Søren Schou har netop afsluttet et kulegravningsarbejde, som har bragt en stribe af ufortjent glemte forfattere for dagens lys: Finn Gerdes, Aksel Heltoft, Leif E. Christensen m.fl. Jeg ser mere frem til den bog end til den næste fortolkning af en af Karen Blixens fortællinger. Ikke fordi det gode nogen sinde kan blive bedre end det fremragende. Men fordi det er en skønnere sport at finde glemt guld end at danse rundt om gudestatuen sammen med alle de andre.

jcj@eb.dk

Berlingske Tidende 8. august 2001

Malerisk inspiration

Ny bog ser på Karen Blixens inspiration fra malerkunsten. En fin indfaldsvej til det kreative rum.

Af Eva Pohl

Litteratur og billedkunst:

Det er stadig muligt at lægge nye vinkler på Karen Blixens forfatterskab. Sidste forår forsvarede Bo Hakon Jørgensen disputatsen »Siden hen - om Karen Blixen« med fokus på tidssynet, tavsheden og det ufortalte i Karen Blixens forfatterskab - et modspil til den almindelige opfattelse af skæbnemønstre i forfatterskabet. Med sin grundige og lydhøre undersøgelse skabte Bo Hakon Jørgensen et fint rum omkring Karen Blixens tekster.

Ivan Z.Sørensen og Ole Togeby's bog »Omvejene til Pisa« giver os nu endnu en frugtbar synsvinkel på Blixens univers. En både konkret og malerisk vinkel åbner sig for læserens øjne. De to forfattere har fundet veje ind til Karen Blixens metode ved at se nærmere på billedkunsten. Ikke Karen Blixens egen malerkunst, men den, hun havde set og beundrede. I bogen citeres Karen Blixen for i et essay at have fremhævet, at »når jeg, mens jeg har været ved at skrive en fortælling, er gået i stå, har jeg oftest følt, at det var en af malerkunstens mestre, som igen kunne sætte mig i gang, og jeg har bestandig hos dem fundet ny inspiration«. Mange forfattere har været inspireret af malerkunst, ligesom påvirkningen også er gået den modsatte vej. Malere og digtere har kunnet spejle sig i hinandens kunstnerroller. Karen Blixen er direkte inspireret af malerkunst i fortællingen »Vejene omkring Pisa«, som er den første historie i »Syv fantastiske fortællinger«. Den indledes med grev August von Schimmelmänn, der tænker, at det er vanskeligt at kende sandheden: »Maaske er det

overhovedet ikke muligt at være fuldkommen sandru, naar man er helt alene. - Sandheden er vist, ligesom Tiden, et Begreb, der er blevet til gennem menneskeligt Samvær, og endnu beror derpaa«. Ivan Z.Sørensen og Ole Togeby peger på, at fortællingen har en henvisning til Corregios maleri »Danaë« i Galleria Borghese i Rom, og at en række af de fiktive personer har klare referencer til maleriske motiver, der findes i værker på Galleria degli Uffizi i Firenze eller på museer i Rom. Blandt andet er der hentet inspiration fra Berninis skulptur »Apollo e Dafne«, som igen bygger på Ovids Metamorfoser. Der er altså flere givende omveje til Pisa og til forståelsen af Karen Blixens kreative univers.

Forfatterskabets henvisninger til andre litterære værker har man i højere grad været opmærksom på tidligere. De fremhæves også her, Dantes »Den guddommelige komedie«, Goethes »Faust« og Kierkegaards »Forførerens dagbog«. Og det pointeres, at det er Blixens hensigt at få læseren til at tænke på disse værker. Hun skriver betydning frem og indkredser livsanksuelsesspørgsmål på denne henvisende måde. Ole Togeby og Ivan Z.Sørensen går meget grundigt, nøgternt og systematisk til værks og anfører for eksempel også rettelser fra den engelske originaludgave til den danske. De to forfattere har overbevisende arbejdet sig ind på Karen Blixens metode, eller en del af hendes metode. Det er altid givende at finde forbindelser mellem maleri og tekst, og bogen er ikke mindst attraktiv på grund af gengivelsen af malerierne, skulpturerne og fotografier af arkitektur i Pisa, blandt andet fra den plads, der tidligere hed De syv vejes plads.

Mange veje fører til Karen Blixen. Og mon ikke der endnu er et par utrådte stier.

Ivan Z.Sørensen og Ole Togeby: Omvejene til Pisa. En fortolkning af Karen Blixen »Vejene omkring Pisa«, 248 sider illustr., 395 kr. Gyldendal.

Weekendavisen 10. august 2001

Blixens DNA-kode

Inspiration. I en ny fortolkning af Blixen-novellen »Vejene omkring Pisa« inddrages ethvert tænkeligt spor og sættes i system.

Ivan Z.Sørensen og Ole Togeby: Omvejene til Pisa. En fortolkning af Karen Blixen »Vejene omkring Pisa«. 248 sider. Ill. 395 kr. Gyldendal.

Af LISELOTTE WIEMER

KUNNE man forestille sig hele Karen Blixens kunstneriske DNA-kode kortlagt og systematiseret. Så ikke en eneste sten var uvendt, så hvert et skjult citat, hver kompositorisk finurlighed, hver kontekstuel reference, ja hele tekstens kompleksitet var afdækket og sat på formel? Og endnu et spørgsmål: kunne man forestille sig det, uden at den litterære tekst til sidst selv forsvandt, så at sige kvalt i sin egen yngel?

Det er i hvert fald nogenlunde det projekt, de to universitetsforskere, sprogmanden Ole Togeby og Ivan Z. Sørensen, der er dansk lektor i Firenze, har sat sig for at udføre. Ikke med hele forfatter-skabet, det ville tage pusten fra enhver. Men med en enkelt novelle fra en enkelt samling, nemlig *Vejene omkring Pisa* fra *Syv fantastiske Fortællinger*. De to forfattere beskriver selv, hvad drivkraften bag har været. Man forstår kun halvdelen af Blixens noveller, hedder det, når man læser dem første gang, »selve pointen i fortællingen står der nemlig ikke sort på hvidt; den står på de hvide mellemrum mellem linjerne, på det ubeskrevne blad.« Det er dette hvide mellemrum, forfatterne søger at udfylde, så den anden halvdel kan blive synlig. Og det er der kommet et mægtigt og imponerende værk ud af.

Tager det så livet af kunsten at afæske den hver en hemmelighed? Nej, egentlig ikke. Også fordi projektet jo slet ikke kan, hvad det muligvis – sådan kunne det i hvert fald se ud – har sat sig for: udtømme emnet til bunds. Den litterære DNA-kode er ikke knækket med disse 281 dissekerende

sider, inklusive smukke illustrationer og et fuldfedt noteapparat. Magien er stadigvæk intakt. Den må man nærme sig med andre og mere meddigtende fortolkninger.

Så bag talen er der blot en ny tavshed. Man kan ikke lyse ind i natten for at finde ud af, hvad den består af. Sådan er det. Eller som Karen Blixen selv siger: »Flid, kære Herskaber, er en god Ting, og Fromhed er en god Ting, men den allerførste Spire til en Historie maa komme fra et helligt Sted uden for den selv.«

Hvad vi derimod får og i lange stræk kan nyde, også fordi bogen er så velskrevet og pædagogisk lagt til rette, er et indtryk af Karen Blixens umådelige fangarme. De to forfattere har præsteret et imponerende detektivarbejde. Vi fornemmer med et spionøjes nøjagtighed, hvordan Vejene omkring Pisa er indvævet i ikke alene sin egen komposition, et spindelvævsværk uden lige; men også i et utal af referencer, citater og inspirationskilder, fra de litterære klassikere, fra Bibelen og ikke mindst – og det er her de to forfattere vitterlig tilfører Blixenforskningen ny ilt – fra den italienske malerkunst.

VI ved, at Karen Blixen i 1912 under et besøg hos sin kusine Daisy studerede malerkunst i Rom og især Uffizi-museet i Firenze. Og i omvejene til novellen har forfatterne søgt at gå i Blixens fodspor og har opdaget, at flere af personerne og scenerne i fortællingen er som modelleret over disse billeder. Det virker overbevisende, især i det genoptryk af novellen, hvor forfatterne har søgt at indsætte de billeder fra især det 15. og 16. århundrede, der kan være den direkte inspiration til tekststykket.

Overbevisende er også den stadig dybere cirklen omkring et andet af fortolkningens kernepunkter, nemlig det ubeskrevne blad - tekstens hvide halvdel og samtidig titlen på en central Blixen-tekst, der tydeligvis har inspireret forfatterne. I novellen af samme navn er det det uberørte brude-lærred uden den forventede blodplet, der ved intet at sige fortæller hele historien. I Vejene omkring Pisa er det en voldtægtsscene, der aldrig nævnes; men som bliver hele fortællingens omdrejningspunkt. Først når denne tavshed udsiges, kan fortællingen gøres forståelig i lineær forstand. Og først i tilegnelsen af denne »logiske« forståelse, mener forfatterne, kan læseren selv opnå ny erkendelse.

Systematik synes i det hele taget at være nøgleordet i fortolkningen. Argumentation og belæg. Og kun på det allersidste, millimetertynde stykke er der rum for fantasi og eksistentiel meddigtning. Derfor bliver der også afslutningsvis gjort op med megen mere vidtløftig (ældre) Blixen-forskning. Især Hans Brix og Aage Henriksen står for tur.

Således vil også denne fortolkning, der søger et udtømmende svar, selv indskrænke perspektivet. Og det er vel hele hemmeligheden ved det ubeskrevne blad.

Billedtekst:

Forfatterne har søgt at gå i Blixens fodspor og har opdaget, at flere af personerne og scenerne i fortællingen er som modelleret over malerier i Uffizi-museet i Firenze. Michelangelo (sic!): Den unge Bacchus, 1593, Uffizi. (Udsnit).

Ingolf Gabold - livtag med Thomas Mann

Ingolf Gabold, 59 år, har siden august 1999 været chef for DR TV Drama. Hans fortid er fyldt med musik, dramaturgi og undervisning samt en kortvarig periode som TV-direktør på DR i 1991 og 1992. Udgav i 1998 sin første roman, »Marias Noter«.

Af Birgit Straarup

– Hvilken bog ville du give din værste fjende med på en øde ø?

»Den må jo snart udkomme: Mogens Glistrups bog om islam. Jeg går ud fra, at det vil være noget af det mest rædselsfulde, man kan få i hænderne af race- og religionsdiskrimination og frygtelige udfald mod anderledes tænkende og udseende. En rigtig hjerteknuser.«

– Hvilken romanperson ville du helst spise middag med?

»Lawrence Durrell har skrevet et romanværk, som hedder »Alexandria-kvartetten«, der har nogle meget skønne kvinder. Jeg vil helst spise middag med Clea, en interessant og spændende malerinde. Under en dykning får hun ødelagt højre hånd og bliver tvunget til at begynde at male med den venstre. Det kommer der et stilskift ud, og der sker nogle vældige gennembrud for hende som malerinde. Det vil jeg gerne tale med hende om og også fortælle Clea om en mand, der hedder Lars von Trier. Han lavede serien »Riget« til os og talte i den forbindelse også om at skrive sit navn med venstre hånd: At lave en ny form for udtryk.«

– Hvad er din værste læseoplevelse?

»Thomas Manns kæmpemæssige romanværk »Josef og Hans Brødre« i den nye danske oversættelse. Det er noget af det mest forfærdelige, jeg har skullet igennem. Et kæmpemæssigt arbejde, hvor jeg ind imellem var ved at kaste op og ind imellem næsten ved at græde. Selv om Ulrich Horst Petersen har lavet, tror jeg, en fantastisk oversættelse, er det klart, at det er tysk litteratur med verberne nede til aller-allersidst i bunden af sætningerne. Jeg hang på, men jeg har et meget ambivalent forhold til bogen.«

–Hvilken bog ville du gerne selv have skrevet?

»»Alexandria-kvartetten«. Et fantastisk værk, som også som komposition er fantastisk, fordi de fire afsnit handler om de samme mennesker og samme handlingsforløb, men set ud fra hver af de fire hovedpersoners synsvinkel.«

– Hvilken bog kunne du godt tænke dig at læse, men som bare ikke er skrevet?

»Min anden roman. Den var næsten færdig, da jeg i sommeren '99 fik tilbudet om at blive drama-chef. Jeg har brug for to sammenhængende måneder, hvor jeg kan skrive den færdig, og jeg tænker tit på Suzanne Brøggers ord om »at det kræver megen lediggang at være forfatter.««

– Hvad læser du i øjeblikket, og hvad synes du foreløbig om bogen?

»»Omvejene til Pisa«. En analyse af Karen Blixens store novelle »Vejene omkring Pisa« af Ole Tøgeby og Ivan Z. Sørensen. En spændende bog, som for første gang giver en forklaring på Blixens skæbnetro. Og hendes bevidste brug af huller du som læser selv er nødt til at fylde ud. Det lyder måske mærkeligt at læse en bog om huller, der skal fyldes ud, men det er faktisk det, den handler om.«

DR-kultur

<http://www.dr.dk/kultur/Artikel.asp?ArticleID=4218>

På sporet af et mystisk dødsfald

Skrevet af Michael Thouber

Kulturportalen Publiceret 17.12.2001

DR TV's dramachef Ingolf Gabold anbefaler en bog om Karen Blixens novelle, *Vejene omkring Pisa*, skrevet af Ivan Z. Sørensen og Ole Togeby.

Hvis man hører til dem der elsker en god krimi, så er her bogen, der tager det samme greb om læserens strube, som Agatha Christies bedste romaner - omend meget utraditionelt. Grebet hedder: kære læser, der er nogle huller i historien, som du selv skal fylde ud!

For et menneske der som jeg, forsøger at trænge ind til kernen i, hvad der gør et dramatikmanuskript til noget som bør produceres til TV-skærmen fordi det er seerværdigt, byder kriminallitteraturen på en fin metode. Og hvorfor så det? Jo, fordi det gode manuskript bevidst fra dramatikeren side er konstrueret med huller til fortolknings muligheder. Derfor lader det gode manuskript ikke alene mig som seer komme til, med mine fortolkninger - men også alle de kunstnere, der hver med deres arbejdsområde er med til at skabe det stykke dramatik, der ses realiseret på skærmen. Her er ikke alene overladt plads til skuespillernes og instruktørens tolkning, men så sandelig også til fotografens, scenografens, klipperens, komponistens, kostumedesignerens, lys- og lyddesignernes etc.etc. tolkninger.

Karen Blixen var sig naturligvis disse fortolknings-huller bevidst, og i *Vejene omkring Pisa* lægger hun ligefrem et puslespil ud til sine læsere, som et helt særligt fortælle element i novellen. Og det er så dette puslespil Sørensen og Togeby hjælper os med at lægge i deres bog *Omvejene til Pisa*.

Bogen er udkommet på Gyldendal